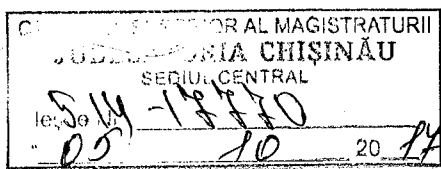

Domnului Tudor PANȚÎRU
Președinte al Curții Constituționale

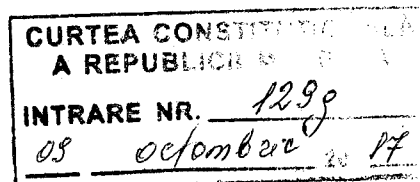
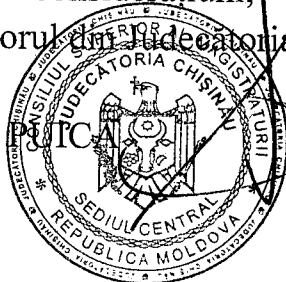
În conformitate cu prevederile art.135 din Constituția Republicii Moldova, Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, Vă expediem sesizarea avocatului Anton Antuan privind verificarea constituționalității art.327 alin.1 și art.361 alin.2 lit.d) CP sub aspectul corespunderii cu art.1, 22, 23 din Constituția Republicii Moldova.

Anexă:

- actul de sesizare;
- copie certificată de pe rechizitoriu;
- copie certificată de pe discursul procurorului în dezbateri;
- încheierea judecătorei Chișinău, sediul Central din 04.10.2017.

Cu înalte considerațiuni,
Judecătorul din Judecătoria Chișinău, sediul Central

Viorica PĂLCA

ÎNCHEIERE

04 octombrie 2017

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Central, instanța de judecată în componența:

președinte de ședință – judecătorul Viorica Puica
grefier – Elena Gorea

cu participarea:

procurorului – Lilian Bacalîm,
avocaților – Anton Antuan, Roman Scripnic, Alexandru Zmeu, Sergiu Morozov, Vladimir Lobodă,

judecând în ședință publică cauza penală de învinuire a lui Stoica Raisa în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.327 alin.(2) lit.c), 328 alin.(3) lit. d), 329 alin.(1), 361 alin.(2) lit. d) CP, Guțu Angela în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.328 alin.(3) lit. d), 329 alin.(1) CP, Ciugureanu Ludmila în comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(3) lit.d) CP și Crigănuță Petru în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1), alin. (3), lit. d) CP, -

c o n s t a t ă :

În procedura Judecătoriei Chișinău, sediul Central, se află în examinare cauza penală de învinuire a lui Stoica Raisa în comiterea infracțiunilor prevăzute de:

1) art.327 alin.(2) lit.c) CP - folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, de către o persoană publică, soldate cu urmări grave intereselor publice;

2) art.328 alin.(3) lit. d) CP - fiind persoană publică a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, soldate cu urmări grave intereselor publice;

3) art.329 alin.(1) CP - îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față de ele, fapt care a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice;

4) și art.361 alin.(2) lit.d) CP - confecționarea, deținerea și folosirea unui document oficial fals, care acordă drepturi, comis de două persoane, soldate cu daune în proporții mari intereselor publice;

Guțu Angela în comiterea infracțiunilor prevăzute de:

1) art.328 alin. (3) lit. d) - fiind persoană publică, a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, soldate cu urmări grave intereselor publice;

2) art.329 alin.(1) CP - neglijența în serviciu, adică neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudine neglijente față de ele, fapte care au cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice;

Ciugureanu Ludmila în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) CP - fiind persoană publică, a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, soldate cu urmări grave;

și Crigănuță Petru în comiterea infracțiunilor prevăzute de:

1) art.328 alin. (1) CP - fiind persoană publică, a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice;

2) și art.328 alin.(3) lit.d) CP - fiind persoană publică, a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, soldate cu urmări grave.

În cadrul ședinței de judecată, fiind la faza susținerilor verbale, după audierea procurorului, avocatul inculpatei Raisa Stoica, Anton Antuan a solicitat reluarea cercetării judecătorești, și sesizarea Curții Constituționale prin ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu suspendarea procesului penal până la soluționarea sesizării, pentru a exercita controlul constituționalității sintagmei „a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice” din art. 327 alin. (1) CP și a sintagmei „soldate cu daune în proporții mari intereselor publice” din art. 361 alin.(2) lit.d) CP, sub aspectul corespunderii cu art.1 alin.(3), 22 și 23 din Constituția RM.

În motivarea cererii a indicat că sintagma „a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice” din art.327 alin.(1) CP și sintagma „soldate cu daune în proporții mari intereselor publice” din art.361 alin. (2) lit. d) CP le consideră neconstituționale din motiv că Constituția RM impune ca legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective a infracțiunii să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive, or, cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

Completează că una din urmările prejudiciabile prevăzute de art.327 alin. (1) CP constituie cauzarea unei daune considerabile interesului public, care se referă și la art.327 alin.2 lit.d) care i se incriminează inculpatei Stoica R., iar art.126 CP, în temeiul căreia se evaluează prejudiciul cauzat în fiecare caz, nu a stabilit expres

„interesul public” ca valoare socială care poate fi evaluată, astfel, lipsa unor prevederi legale pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate intereselor publice, deschide teren larg arbitrariului, respectiv, utilizarea în art.327 alin. (1) și art. 361 alin. (2) lit. d) CP a noțiunii „intereselor publice” constituie noțiune generică ce nu poate fi definită, încălcându-se, astfel, art. 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituția RM.

Avocatul Roman Scripnic, inculpații Raisa Stoica, Petru Crigănuță, Angela Guțu, Ludmila Ciugureanu au susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Procurorul Bacalîm Lilian în ședința de judecată a indicat că cererea este neîntemeiată și urmează a fi respinsă deoarece prin hotărârea Curții Constituționale din 27 iunie 2017, invocată în cerere, Curtea s-a expus în privința neclarității prejudiciului, iar la caz e vorba de un prejudiciu determinat. Totodată, procurorul a menționat că avocatul Anton Antuan nu a luat în considerare că fapta imputată inculpatei Stoica Raisa nu prevede asemenea consecințe de cauzare a unor daune în proporții considerabile, ci urmări grave și s-a indicat concret suma prejudiciului.

Reprezentanții Primăriei și Consiliului com.Băcioi, avocatul Lobodă Vladimir și reprezentantul Consiliului com.Băcioi, Șalari Andrei au susținut cele invocate de către procuror.

Instanța de judecată, analizând conținutul cererii, opiniile participanților la proces, studiind materialele cauzei penale, conchide că cererea urmează a fi admisă.

Conform art.135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.g) Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Potrivit Hotărârii nr.2 din 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a reiterat că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Instanța de judecată consideră că sunt întrunite condițiile menționate în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, și anume:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție – avocatul inculpatei solicită sesizarea Curții Constituționale pentru a se expune referitor la verificarea constituționalității sintagmei „a cauzat daune în proporții **considerabile intereselor publice**” din art.327 alin.(1) CP și a sintagmei „soldate cu daune în proporții mari **intereselor publice**” din art. 361 alin. (2) lit. d) CP, în corespundere cu prevederile art. 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituția RM.

2) excepția este ridicată de avocatul inculpatei Raisa Stoica, Anton Antuan.

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, or, inculpatei Raisa Stoica îi este incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.2 lit.c) CP - folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, de către o persoană publică, soldate cu urmări grave *intereselor publice* (adică aceeași acțiune prevăzută la art.327 alin.1, soldată cu urmări grave) cât și comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin. (2) lit. d) CP - confecționarea, deținerea și folosirea unui document oficial fals, care acordă drepturi, comis de două persoane, soldate cu daune în proporții mari *intereselor publice*. Deci, sintagmele enunțate, ce constituie obiectul prezentei sesizări, reprezintă semne a laturii obiective – urmări prejudiciabile a componentelor de infracțiune prevăzute de art.327 alin.2 lit.c) și art.361 alin.(2) lit.d) CP, infracțiuni incriminate inculpatei Raisa Stoica, respectiv, sintagmele date urmează a fi aplicate la soluționarea prezentei cauze penale.

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, or, din analiza jurisprudenței Curții Constituționale, judecătorul nu a depistat vre-o hotărâre anterioară în privința articolelor din Codul Penal enunțate. Judecătorul cunoaște despre Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art.328 alin.1 CP, însă în dispozitivul acestui act nu este făcută mențiunea dacă textul „intereselor publice sau” declarat neconstituțional are consecințe juridice și pentru celelalte articole din Codul Penal care conțin astfel de sintagme.

Potrivit art.383 CPP, dacă instanța constată că o anumită circumstanță necesită concretizare pentru justa soluționare a cauzei, instanța poate relua cercetarea judecătorească prin încheiere motivată.

Problema de drept ridicată de avocatul Anton A. constituie o circumstanță importantă pentru justa soluționare a cauzei.

Prin urmare, judecătorul admite cererea avocatului Anton A. despre reluarea cercetării judecătorești și solicită Curții Constituționale să verifice constituționalitatea sintagmelor „a cauzat daune în proporții considerabile „intereselor publice” din art. 327 alin. (1) CP și „soldate cu daune în proporții mari intereselor publice” din art.361 alin.(2) lit.d) CP, în corespundere cu prevederile art. 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituția RM.

Potrivit art.7 alin.3 CPP, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată dispune ridicarea excepției de neconstituționalitate, judecarea cauzei se suspendă.

În condițiile speței respective și normei de drept enunțate supra, instanța nu poate continua procesul și urmează să suspende procesul.

Totodată, instanța de judecată solicită Curții Constituționale să examineze această sesizare, prioritar, în scopul respectării termenului rezonabil la examinarea cauzei penale potrivit art.20 CPP. Cauza penală se află pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Central, din anul 2012, fiind anterior repartizată altor judecători, iar din anul 2014 – judecătorului Puica V.. Din motivul complexității cauzei și comportamentului participanților dosarul penal se află pe rol până în prezent.

Instanța de judecată dă asigurări că în caz de necesitate, la prima solicitare a Președintelui Curții Constituționale, dosarul penal nr.1-307/14, 14 volume, va fi transmis imediat.

În baza art.342 CPP, instanța de judecată -
d i s p u n e :

Se reia cercetarea judecătorească în cauza penală de învinuire a lui Stoica Raisa, Guțu Angela, Ciugureanu Ludmila și Crigănuță Petru.

Se admite cererea avocatului Anton Antuan privind sesizarea Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității sintagmelor „a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice” din art. 327 alin. (1) CP și a sintagmei „soldate cu daune în proporții mari intereselor publice” din art.361 alin. (2) lit. d) CP, sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituția RM.

Se suspendă procesul penal până la adoptarea soluției de către Curtea Constituțională.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea avocatului, Anton Antuan, copiile certificate a rechizitoriului și discursului procurorului în dezbateri.

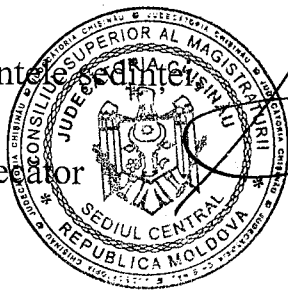
Se solicită Președintelui Curții Constituționale de a examina sesizarea prioritar în scopul respectării termenului rezonabil la soluționarea cauzei penale.

În caz de necesitate, la prima solicitare a Președintelui Curții Constituționale, dosarul penal nr.1-307/14, 14 volume, va fi transmis imediat.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președinte

Judecător

Puica Viorica

**Judecătoria Chișinău
Sediul Central**

avocatul Anton Antuan cu sediul în mun. Chișinău str. Academiei, 10 ap.42 în interesele inculpatei Stoica Raisa, învinuită în baza articolelor 327 aliniatul (2) lit. c), 328 aliniatul (3) lit. d), 329 aliniatul (2) lit. b) și 361 aliniatul (2) lit. d) din Codul penal.

C E R E R E

de ridicare a excepției de neconstituționalitate

OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității dispozițiilor:

- articolului 327 aliniatul (1) Cod Penal „Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice;
- articolului 361 aliniatul (2) lit. d) Confeccionarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, confeccionarea sau vânzarea imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, soldate cu daune în proporții mari intereselor publice.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

În conformitate cu articolul 22 din Constituția Republicii Moldova, nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care în momentul comiterii nu constituiau un act delictuos.

Conform articolului 7 alin. (1), (2) și (3) Codul de procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului, cod.

Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic, care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei, se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

În temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. 1 lit. a) și g) din Constituție (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a hotărât: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor

condiții:

1. obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alineatul (1) lit. a) din Constituție;
2. excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
3. prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
4. există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a stabilit, că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin **normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme**, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

În jurisprudența sa Curtea a reținut că „**preeminența dreptului în materie penală exprimă printru altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie**”.

Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, **legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă**.

Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art. 7 § 1 din Convenția Europeană, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și **principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului**, de exemplu, prin analogie.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*cauza Kokkinakis contra Greciei din 25 mai 1993*). Atunci când un act este privit ca infracțiune, **judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. contra Regatului Unit din 1 mai 1982)**.

La 27 iunie 2017 Curtea Constituțională a pronunțat hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal.

La originea cauzei s-au aflat excepțiile de neconstituționalitate:

- a sintagmei, **„dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”** din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de avocatul Alexandru Bot în dosarul nr. 1rh-4/2016, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana;

- a sintagmei **„daune în proporții considerabile intereselor publice”** din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de avocatul Dorin Popescu în dosarul nr. 1a-521/2016, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

Curtea a statuat :

Preeminența dreptului include, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

Curtea a notat că garanțiile instituite în Constituție impun ca **legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective a infracțiunii, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală**. O astfel de modalitate de aplicare poate genera **interpretări abuzive**. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrariului.

Curtea a reținut că art.328 din Codul penal sancționează fapta de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu ca fiind: „*Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.*”

Curtea a constatat că în *Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală*, Comisia de la Veneția a menționat că prevederile penale care interzic „abuzul în serviciu”, „folosirea inadecvată a puterilor” și „abuz de putere” sau infracțiuni similare **sunt foarte problematice**, atât cu privire la cerințele **calitative** ale art.7 al Convenției Europene, cât și la alte cerințe fundamentale conform principiului **statului de drept**, precum **previzibilitatea și securitatea juridică**, și relevă, de asemenea, că acestea sunt în mod special **vulnerabile la manevre politice abuzive**.

Comisia de la Veneția a considerat că aceste prevederi penale trebuie interpretate în sens restrâns și aplicate cu un grad înalt de prudență, astfel încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă.

Curtea a reținut că infracțiunea de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu face parte din categoria infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, fiind săvârșită de subiecți speciali, și anume de persoane publice. De asemenea, aceasta este o infracțiune de rezultat (materială), astfel încât **consumarea ei este legată, în mod obligatoriu, de producerea unei urmări prejudiciabile**.

Examinând prevederile art. 328 alin. (1) din Codul penal Curtea a constatat că una din urmările prejudiciabile ale acestei infracțiuni o constituie cauzarea unei daune considerabile „*interesului public*”.

În același timp, Curtea a constatat că prevederile art.126 din Codul penal, în temeiul căreia se evaluează *in concreto* prejudiciul cauzat în fiecare caz, nu a stabilit *expressis verbis* „interesul public” ca valoare socială care poate fi evaluată.

În acest sens, Comisia de la Veneția în Raportul citat *supra* a menționat că: „Articolul 7 din Convenție nu impune o previzibilitate absolută, iar interpretarea judiciară este uneori inevitabilă.

Însă, un anumit nivel de claritate juridică este necesară, **încât dispozițiile penale care folosesc astfel de formulări, precum „încălcarea statului de drept” sau „încălcarea democrației” cu ușurință pot fi considerate ca încălcând Convenția.**”

Curtea a subliniat că lipsa oricăror prevederi pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate *intereselor publice*, deschide un teren larg arbitrariului, existând riscul ca acțiunile persoanei publice care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, **indiferent de gravitatea faptei săvârșite și de prejudiciul cauzat, să cadă sub incidența normei penale**.

Concluzionând cele menționate, Curtea a reținut că utilizarea în art.328 alin. (1) din Codul penal a noțiunii *intereselor publice*” care constituie o noțiune generică, ce nu poate fi definită, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din constituție [*principiul legalității incriminării și pedepsei penale*], precum și articolul 23 din Constituție [*calitatea legii penale*].

În partea ce ține de urmările prejudiciabile cauzate „*drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*”, Curtea a observat că prevederile art. 126 alin. (2) din Codul penal stabilesc că pentru evaluarea caracterului considerabil al prejudicierii acestora, urmează a fi luat în considerație gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, Curtea a respins sesizarea în partea ce ține de cauzarea daunelor *drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*.

Cu referire la determinarea mărimii prejudiciului cauzat Curtea a constatat că art. 126 alin.(1) și (1/1) din Codul penal stabilește cuantumul (1) *daunele cauzate în proporții mari și (2) daunele cauzate în proporții deosebit de mari*. Astfel, la determinarea proporțiilor mari și deosebit de mari legiuitorul a prevăzut drept bază de calcul salariul mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern, în vigoare la momentul săvârșirii faptei, după cum urmează:

- proporții mari - *mai mult de 20 de salarii;*
- proporții deosebit de mari - *mai mult de 40 de salarii.*

Daunele în proporțiile mici, care determină atragerea la răspundere în temeiul Codului

contravențional, constituie daunele care la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 20% din *cuantumul salariului* mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

Curtea a constatat că, potrivit prevederilor legale enunțate, daunele care se încadrează în limitele dintre daunele în proporții mici și daunele în proporții mari **urmează a fi încadrate, după caz, ca fiind esențiale sau considerabile.**

În același timp, Curtea a observat că legiuitorul a instituit la art. 126 alin. (2) din Codul penal criterii subiective de delimitare între dauna „*considerabilă*” și cea „*esențială*”, daună care se apreciază doar în funcție de însemnătatea bunurilor pentru victimă și alte circumstanțe care influențează starea sa materială.

Curtea a constatat că o reglementare expresă între cuantumul daunelor „esențiale” și „considerabile” a existat în redacția inițială a Codului penal adoptat la 18 aprilie 2002, însă care au fost excluse prin Legea nr.211 din 29 martie 2003.

Prin urmare, ținând cont de faptul că revine legiuitorului sarcina de a reglementa gravitatea vătămării rezultate din comiterea unei fapte penale și valoarea pagubei, Curtea a considerat necesar emiterea unei Adrese Parlamentului în vederea utilizării în legea penală a unui prag valoric **al daunei considerabile și esențial** prin excluderea estimărilor subiective.

Totodată, până la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunei esențiale și considerabile, mărimea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari.

Pornind de la argumentele invocate mai sus, Curtea Constituțională a admis parțial excepțiile de neconstituționalitate și a:

- **declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau”** din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

- **recunoscut constituțional textul „dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”** din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, în măsura în care gradul lezării se evaluează prin raportare la limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Central se află cauza penală în învinuirea Raisei Stoica, care este învinuită în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de articolele 327 aliniatul (2) lit. c), 328 aliniatul (3) lit. d), 329 aliniatul (2) lit. b) și 361 aliniatul 2) lit. d) din Codul penal.

Potrivit actului de învinuire, Stoica Raisa Teodor, exercitând funcția de secretar al Consiliului comunal Băcioi, numită prin hotărârea Sovietului Sătesc de deputați ai norodului, raionul Cutuzov nr.2 din 10.04.1980 și, fiind persoană cu funcție de răspundere investită în virtutea art.(1) al Legii RM nr. 443-XIII din 04.05.95 „Serviciului public” și prevederile art.39 alin.(1), (2) din Legea RM nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală” cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor administrației publice locale, împreună și de comun acord cu cet. Guțu Angela Andrei, Criganuța Petru, Ciugudeanu Liudmila specialiști pentru reglementarea regimului proprietății funciare din cadrul Primăriei comunei Băcioi în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu în incinta Primăriei comunei Băcioi, str. Independenței, 125, a depășit în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și anume, prevederile art. 39 alin.(1), (2) din Legea RM nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”, ignorând în mod vădit prevederile art.10 din Codul Funciar al RM (adoptat prin Legea nr.828-XII din 25.12.1991), potrivit cărora „de competența consiliilor satești (comunale) și orașenești țin: atribuirea terenurilor, în modul stabilit de lege; determinarea și atribuirea terenurilor pentru construcții și amplasarea lor, în conformitate cu legea”, precum și prevederile art.14 alin.(2) lit. e) al Legii RM nr.436 - XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”, potrivit cărora “Consiliul local decide atribuirea terenurilor proprietate a satului (comunei) în condițiile legii”, precum și prevederile pct. pct. 6), pct. 13 alin. (2), pct.18) din Regulamentul cu privire la modul de transmitere în proprietate privată a loturilor de pământ de pe lângă casă în localitățile urbane”, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 984 din 21.09.1998,

asumându-și atribuțiile acordate în competență exclusivă a Consiliului comunei Băcioi de a decide atribuirea terenurilor, în modul stabilit de lege; determinarea și atribuirea terenurilor pentru construcții și amplasarea lor, în conformitate cu legea, **ilegal a semnat, a aplicat sigiliul Primăriei comunei Băcioi și eliberat titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren:**

În total, ca rezultat al acțiunilor ilicite ale persoanei cu funcție de răspundere Stoica Raisa Teodor a cauzat intereselor publice ale Primăriei comunei Băcioi un prejudiciu în proporții deosebit de mari, în mărime de 2255420 lei, ceea ce constituie urmări grave.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, cet. Stoica Raisa Teodor, fiind persoană publică, a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, soldate cu urmări grave, prin care a comis infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal.

Tot ea, activând în aceeași funcție, în scopul de a-i acorda ilegal cet. Raducan Constantin, un lot de teren pentru construcții în comuna Băcioi mun. Chișinău, a falsificat Decizia consiliului comunal Băcioi nr. 2/11 din 03.04.2003, incluzând în lista persoanelor cu drept de a primi un lot de teren pentru construcții în comuna Băcioi, mun. Chișinău, sintagma „inclusiv cetățeanului Constantin Raducan”. Ca urmare numitului i-a fost distribuit un lot de teren pentru construcții cu suprafața de 0,0868 ha, cu nr. cadastral 5511214716 în comuna Băcioi, mun. Chișinău, cauzând primăriei comunei Băcioi un prejudiciu în proporții mari în sumă de 82145, 83 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, cet. Stoica Raisa, a comis folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, de către o persoană publică, soldate cu urmări grave intereselor publice, adică a comis infracțiunea prevăzută de art. 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal.

Tot ea, Stoica Raisa, activând în calitate de secretar al comunei Băcioi mun. Chișinău folosind intenționat situația de serviciu în interes personal, în scopul de a acorda ilegal cetățeanului Constantin Raducan, dreptul la un lot de teren pentru construcții, a falsificat și eliberat acestuia un exemplar al Deciziei consiliului comunal Băcioi nr. 2/11 din 03.04.2003 care este un document oficial, incluzând sintagma „inclusiv cet. Raducan Constantin”, care a servit drept temei de a elibera acestuia la 10 iunie 2007 titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 5511214716 și înregistrarea ulterioară în registrul bunurilor imobile, cauzând primăriei comunei Băcioi un prejudiciu în proporții mari.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, cet. Stoica Raisa, a comis confecționarea, deținerea și folosirea unui document oficial fals, care acordă drepturi, comis de două persoane, soldate cu daune în proporții mari intereselor publice, adică a comis infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. d) Codul penal.

EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII.

Țin să menționez că sintagmele:

„*a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice*” din articolul 327 aliniatul (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002;

„*soldate cu daune în proporții mari intereselor publice*” din articolul 361 aliniatul (2) lit. d) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, sunt expresii incerte, încalcă articolul 22 din Constituție care, stabilește că „*nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care în momentul comiterii nu constituiau un act delictuos.*”

Constituția impune ca legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective a infracțiunii, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

Articolul 327 din Codul penal sancționează fapta de folosire intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.”

Această infracțiune face parte din categoria infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în

sfera publică, fiind săvârșită de subiecți speciali, și anume de persoane publice. De asemenea, aceasta este o infracțiune de rezultat (materială), astfel încât consumarea ei este legată, în mod obligatoriu, de producerea unei urmări prejudiciabile.

Una din urmările prejudiciabile ale acestei infracțiuni o constituie cauzarea unei daune considerabile „interesului public”.

În același timp, prevederile art.126 din Codul penal, în temeiul căreia se evaluează în concreto prejudiciul cauzat în fiecare caz, nu a stabilit *expressis verbis* „interesul public” ca valoare socială care poate fi evaluată.

Lipsa oricăror prevederi pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate intereselor publice, deschide un teren larg arbitrariului, existând riscul ca acțiunile persoanei publice care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, indiferent de gravitatea faptei săvârșite și de prejudiciul cauzat, să cadă sub incidența normei penale.

Drept urmare celor expuse, utilizarea în articolele 327 alin. (1) și 361 aliniatul(2) lit. d) din Codul penal a noțiunii *intereselor publice*” care constituie o noțiune generică, ce nu poate fi definită, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din constituție (*principiul legalității incriminării și pedepsei penale*), precum și articolul 23 din Constituție (*calitatea legii penale*).

Astfel, inculpatei Stoica Raisa i se încriminează infracțiuni în baza unor norme vădit neconstituționale.

CERINȚELE AUTORULUI

În temeiul articolului 135 aliniatul (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, articolul 24 aliniatul (1), articolul 4 aliniatul (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolul 4 aliniatul (1) lit. a) și articolul 39 din Legea jurisdicției constituționale și articolul 7 aliniatul (3) din Codul de procedură penală;

SOLICIT:

Admiterea cererii;

Ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă în interesele inculpatei Stoica Raisa pentru exercitarea controlului constituționalității dispozițiilor articolelor 327 și 361 Cod penal în partea sintagmelor:

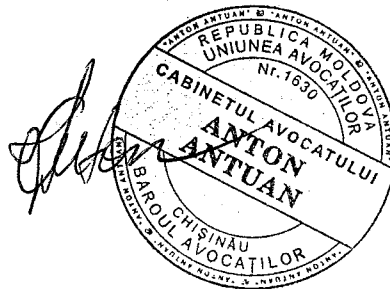
- „a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice” din articolul 327 aliniatul (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002;

- „soldate cu daune în proporții mari intereselor publice” din articolul 361 aliniatul (2) lit. d) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002;

Suspendarea examinării cauzei penale până la soluționarea sesizării de către curtea Constituțională.

Cu respect,

Avocat

Anton Antuan